

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An Religiosus expulsus, cui non permittitur reditus ad propriam
Religionem, teneatur ad observationes regulares. punct. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

nem sicuti committeret non eiectus transiens sine legitima facultate.

6. Secunda vero pars conclusionis, scilicet quod possit quamlibet Religionem etiam laxiorem ingredi, postquam ostendit per te non stare reditum ad propriam Religionem, est manifesta. Nam si facta hac diligentia in seculo manere ruto, potes, cur non Religionem ingredi? Non enim verisimile est posse Religionum eiectum obligare, ne sibi de statu perfectionis consulat, cum ei permittum non sit vivere in eo in quo professus est.

PUNCTUM XXIII.

An Religiosus expulsus, cui non permittitur reditus ad propriam Religionem, teneatur ad obseruantiam Regulae?

SUMMARIUM.

- 1. Proponitur ratio dubitandi pro parte affirmatiua.
- 2. A Religione expulsus obligatus est seruare castitatem eodem modo ac si expulsus non esset, non autem paupertatem.
- 3. Veritur triplex difficultas circa obedientiam votum.
- 4. Graues Doctores sentiunt expulsos à voto obedientiae eximi.
- 5. Verius est expulsos sub obedientia Praelatorum regularium aliquo modo esse sub Episcopi potestate simpliciter, sub Pontifice efficacius.
- 6. Religiosus expulsus obligatus est se Episcopo manifestare.
- 7. Prima difficultati n. 3. adduntur sic satis.
- 8. Dilatur secundum.
- 9. Respondetur tertia.
- 10. Expulsus non tenetur, neque per se obligari potest ad ieiunia, austeritates, penitentias, &c. praescripta à regula sua Religionis etiam sub peccato obligantur.
- 11. Expulsus, qui clericus non sit, obligatus non est ad horas canonicas recitandas.
- 12. Non est obligatus habitum suae Religionis deserere, bene tamen cogi poterit, ut honestum deserat.

Superius diximus quemlibet Professum quiauis votis substantialibus Religionis astrictum esse, quia expulsio non est votorum dispensatio, & absolutio, sed separatio actualis à communi vita, & Religionis regimine. Ex quo oritur ratio dubitandi. Si igitur expulsus verè Religiosus est, vortique substantialibus astrictus obligationem habebit seruandi castitatem, paupertatem, & obedientiam. Quomodo ergo haec obligatio compari potest cum libera bonorum administratione, exemptioneque à Praelatorum regularium obedientia? Deinde si statum Religiosum, quem professus est, retinet, obligabitur perfectionem querere mediis ab eo statum praescriptis, & consequenter obligabitur ieiunia, & austeritates Religionis sustinere, orationesque designatas fundere, sicuti ceteri Religiosi.

2. In hac re quoad obligationem ortam ex votis substantialibus dicendum est, te à religione expulsum obligatum esse seruare castitatem eodem modo, ac si expulsus non esses. Nam cum materia huius voti sit abstinentia à licito & illicito concubitu, omnique re venerea, & haec non pendant ab hoc, vel illo statu, integrè seruanda est in statu expulsionis. At votum paupertatis seruare debes iuxta exigentiam status, in quo es constitutus. Cum autè status ille expulsionis non exigat te dominium vilius rei habere, sed solum vsum, & liberam acquisitionum administrationem, Religio te expellens eum vsum, eamque administrationem tibi concedit, vel potius Religionem expellente Pontifex iure ipso, & consuetudine introducta, eum liberum vsum, & administrationem permittit, modo non sit in prauius vsum, neque via testamenti, vt latius diximus, *disput. praecedenti punct. 9.*

3. De voto obedientiae est grauis difficultas, cui Praelato extendendum sit? Non enim obedientiam debes regularibus Praelatis. Tùm quia ipsi te eiecerunt à sua potestate, & dominio. Tùm quia illis obedientiam promissisti sub tacita conditione, & pacto, quod te alerent, & gubernarent, & sub communi vita degere permitterent. Episcopo autem nullam obedientiam promissisti, si tua Religio ab Episcopi potestate exempta est. Si verò exempta non est, Episcopo promissisti obedientiam, sicuti aliis regularibus Praelatis, scilicet in statu vitae communis Religiosus, non extra. Quare expulsus à Religionem, à dominio, & potestate omnium Praelatorum illius manes expulsus, & consequenter à dominio & potestate Episcopi. Et haec ratio probat neque te esse sub obedientia Pontificis, quatenus supremus est Religiois Praelatus. Praeterea difficile est explicari cui Episcopo obedientia debeat, an Episcopo originis, au domicilij, an habitationis, & in qua materia obediendum sit? Non igitur apparet comparatione cuius Praelati obedientia exerceri debeat, quae in

Ferd. à Castro Sum. Mor. Pars III.

suo intrinseco conceptu aliquem Praelatum, & subiectionem ad illum spectat.

4. Propter haec graues Doctores dixerunt expulsos eximi à voto obedientiae, non quia in eo dispensati sunt, sed quia deficiit materia, circa quam veretur; ac proinde eius obligationem suspendi: sic Molin. *1. de iustit. disp. 140. circa finem*, §. quoad votum, & *t. 2. disp. 276. §. quoad ceteros*, Man. Rodriguez *quest. Regul. t. 1. q. 30. art. 19. Lessius lib. 2. cap. 41. in fine*. Sanchez lib. 6. *sum. cap. 9. num. 29. & 31.* Specialiter negant deberi ex vi status Religiosi aliquam obedientiam Episcopo, sed solum generalem, qualem habent reliqui saeculares clerici.

5. Ceterum verius censo, expulsos adhuc sub obedientia Praelatorum regularium aliquo modo esse, sub Episcopi potestate simpliciter, sub Pontifice efficacius. Probo singula. Praelati regulares cogere possunt expulsum, vt ad Religionem redeat, ipsèque obedire tenetur, vt ex communi sententia probatum reliquimus. Ergo quoad hanc partem sub obedientia Praelatorum regularium est expulsus, & ita tradit Sanchez lib. 6. *sum. t. 6. n. 31.* Deinde Pontifex non solum quatenus Ecclesiae Pastor est, sed etiam quatenus omnium Religionum est supremus Praelatus potest expulso praecipere, quae statum Religiosum in illo viuendi modo decent, ipseque expulsus obedire tenetur, ergo sub Pontificis domino, & obedientia existit. Item expulsus dominium bonorum vsurpans, de illisque per testamentum disponens vorum paupertatis violat, vt est in comperto apud omnes. Sed violatio paupertatis est dispositio bonorum sine licentia superioris, ergo expulsus superiorem habet in vsu paupertatis, hic autem necessarius est Pontifex; cum non sit Praelatus Regularis. Ergo, &c. Praeterea quilibet Religiosus ex obedientiae voto subditur Pontifici tanquam supremo Religionis Praelato, sed per expulsionem à Religionem non suspenditur haec subiectio. Quae enim necessitas est huius suspensionis, aut quo titulo Pontifex priuari debet regimine, & dominio Religiosi expulsi, cum facta expulsionem magis necessarium sit? Expulsio namque excludit expulsum à regimine, & potestate cuiuslibet Praelati regularis, seu Religionis intrinseci, non tamen excludit à potestate, & dominio Praelati extrinseci, qualis est Pontifex, neque id expediens erat, sed potius contrarium. Quae ratio probat tertiam partem nostrae conclusionis, scilicet expulsum esse simpliciter sub potestate Episcopi, quando Episcopus erat illius superior. At quando ab omni iurisdictione Episcopali exemptus erat, alia via probanda est, quae sic se habet. Expulsus in eo statu ligatus est voto obedientiae: sed hoc intelligi non potest absque ordine ad aliquem Praelatum, cui praestanda sit: cum ergo hic non sit Praelatus regularis, restat, vt sit Episcopus. Tùm quia Pontifex censendus est illi vices committere, vt sic aptius expulsus gubernetur. Tùm quia Religiosus cum obedientiam voret, intelligitur vouere Praelatis regularibus, dum ab eis regitur, Episcopis verò, quando à Praelatorum regularium regimine excluditur: hic enim modus viuendi tum expulso, tum statui Religioso conuenientior est. Praeterea negari non potest Episcopum regere, & gubernare posse, & debere omnes existentes in sua diocesi, quae specialem exemptionem non habeant secundum eorum statum, & conditionem. Ergo dicendum est posse, & debere gubernare Religiosum expulsum, secundum Religiosum statum, quem habet expulsionem accommodatum. At nullum est inconueniens, quod haec gubernatio tam ex iurisdictione Episcopali, quam ex voto obedientiae ortum habeat. Ergo dicendum est Religiosum expulsum ex vi voti obedientiae sub Episcopi potestate esse in statu expulsionis. Et ita sustinet Nauarr. *comment. 2. de Regularibus numer. 34. & sequentibus & comment. 3. numer. 46. & lib. 3. consil. titul. de Regularibus conf. 50. & 51. alia 77. & 78.* Thomas Zerola *praxi, 2. p. verbo regularis, vers. 3. Suar. t. 4. de Relig. tract. 6. lib. 3. c. 6. n. 4. & seq.*

6. Hinc sit obligatum esse Religiosum expulsum se Episcopo manifestare, vt iuxta conditionem sui status ab eo regi possit. Cum enim ex voluntate Episcopi, vt ipse sui Praelati regendus sit, neque hoc fieri possit sine status manifestatione, inferitur necessarium statum esse manifestandum: sic tenent relati Doctores.

7. Sed restat satisfacere difficultatibus n. 3. propositis, Prima, quae desumitur ex modo vouendi obedientiam Praelatis regularibus; conuincit equidem; facta expulsionem nullam aliam obedientiam illis deberi praeter reditum ad Religionem ob rationem ibi dictam.

8. Secunda agit de obedientia Episcopi, Et respondemus, si Religiosus aliàs erat Episcopo subiectus, ei subiectum manere post expulsionem, vt possit praecipere quae necessaria fuerint expulso iuxta suum statum, & modum viuendi extra Religionem quia expulsio non reuocat expulsum à regimine Praelati extrinseci Religionis, sed à regimine Praelati intrinseci, & regularis. At si Episcopo aliàs non erat subiectus,

expul

expulsione in eius subiectionem incidit; quia à principio votum fecit de obedientia præstanda non huic, vel illi determinato Prælati, sed legitimo Prælati quicumque sit. At Episcopus sublata Religiosorum exemptione, est legitimus illorum Prælati. Ergo Episcopo tanquam legitimo Prælati obedientia ab expulso præstanda est. Sed cui Episcopo præstanda sit? Nuarr. *dicto comment. 2. num. 34.* affirmat esse Episcopum originis, quia hic solum est permanens, & immutabilis neque à voluntate expulsi dependens; reliqui verò superiores ratione domicilij, habitationis, seu beneficij acquisiti mutari possunt ex voluntate expulsi relicto domicilio, habitatione, seu beneficio ac proinde in voluntate expulsi esset sui superioris electio, quod non videtur dicendum. Cæterum veteris censo non esse in has angustias redigendum expulsum. Nam ut bene expendit Suar. *dicto lib. 3. cap. 6. numer. 8.* sæpe contingit Religiosum expelli in loco remotissimo, à loco sui originis, molestissimumque illi esse eum locum adire, Episcopoque illius se præsentare, & fortè non leuioris incommodi, tum propter occasionem vagandi, quæ inde nasci potest. Tum propter pericula spiritualis damni, quæ in loco originis esse solent. Non igitur imponenda est illi obligatio, cum nullo iure fundata sit. Quocirca potius existimo, illum Episcopum esse expulsi superiorem, qui esset illius, si clericus, & non Religiosus esset, quia cum in modo viuendi expulsi sæcularibus clericis omnino similis existat, superior clericorum, expulsi superior erit. Vnde Episcopus illius loci, in quo monasterium à quo eicitur, existit, superior erit expulsi, dum ibidem commoratur, vel quia peregrinus est, vel quia ibi figit domicilium. Et ratio superioris facta hoc conuincit: quia Episcopus est superior omnium, qui in sua diocesi existunt non exempti sed ille expulsi expulsiōne amisit exemptionem. Ergo illius Episcopus superior est. Et hinc constat non posse esse Episcopum originis (nisi ad recipiendos ordines, vt est clericorum sæcularium) quia nemo potest duobus Prælati, & inter se independentibus simul subici. Si igitur expulsi subiectus est quoad sui regimen Episcopo habitationis, vel domicilij nequit simul subici Episcopo originis. Huic ramen Episcopo domicilij, vel habitationis non ita subicitur quin abique illius consensu mutare domicilium, vel habitationem possit, sicuti potest clericus sæcularis: nam ex vi voti obedientie non se priuauit libertate faciendi hanc mutationem in statu expulsiōnis, sed solum dum intra Religionem, & sub Prælatorum regularium regimine existit, & vitam communem degit: & ita tradit Suar. *2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 6. num. 16.*

9. Tertia difficultas grauior est, quibus in rebus teneatur expulsi Episcopo obedire? Breuiter respondeo teneri in iis, quæ ad obleruantiam castitatis, & paupertatis statui expulsiōnis accommodatæ, iudicata fuerint moraliter necessaria, quia cum strictus his votis existat, penes superiorem, cui regimen expulsi iucumbit, erit illorum obleruantiam procurare, & quæ necessaria fuerint præscribere. Idem est de his, quæ pro Religiosi status decencia, & honore in eo vitæ genere conseruando necessaria fuerint. Nam cum expulsi verè Religiosus sit, statumque Religiosum non amisit, obligatus est eum viuendi, modum seruare, qui Religiosum statum in eo vitæ genere non dedecet. Quapropter si se ludis, & commellationibus cum scindalo tradit, habitum honestum non portat, aliaque perpetrat in Religiosi status ignominiam, cogi præcepto, & poenis ab Episcopo potest, sicuti posset à suo Prælati regulari, cum intra Religionem esset; Sic tradit Suar. *dicto 2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 6. n. 18.*

10. Præter supradictam obligationem nullam aliam expulsi habet, neque Episcopus imponere potest. Vnde non teneatur, neque per se obligari potest ad ieiunia, austeritates, poenitentias, orationes, aliaque similia à regula suæ Religionis præscripta etiam sub peccato obligante. Sic Suar. *dict. cap. 9. n. 11. & seqq.* Lessius *lib. 2. c. 41. dub. 15. sine.* Sanch. *lib. 6. summ. c. 9. num. 50.* Layman. *lib. 4. summ. tract. 5. c. 13. q. 2.* & alij plures apud ipsos Ratio scilicet quia Religiosum non censetur promittere regula, illiusque præceptorum obleruationem, nisi dum à Religione alitur, & gubernatur, & in aliorum consortio viuere permittitur. Tum quia regula apposita est ad regendos Religiosos in communi vita, non ad regendos Religiosos à Religione separatos. Tum quia eius obleruatio extra Religionem est longè difficilior.

11. Hinc deducitur, expulsum, qui clericus non sit, obligatum non esse ad horas canonicas recitandas, quia harum obligatio solum ex consuetudine annectitur Religiosis ad chorum deputatis intra Religionem annectitur; non autem illis, qui à Religione separantur, & quorum separatione deputatio ad chorum cessat, efficacius quam cessaret, si ad gradum Religiosorum laicorum transiret; & ita sustinet Suar. in *presenti dict. c. 6. n. 12.* & latius tradidimus, *tr. 7. de horis canonic. dist. 2. punct. 1. §. in fine.*

12. Secundo deducitur, non esse obligatum habitum suæ Religionis deferre, quia hic habitus est ad significandum illius gestatorum membrum esse talis Religionis illique vni-

rum, & sub illius regimine, quod non habet locum in expulso. Neque obstat, Episcopum ad illum deferendum obligari, tametsi à Religionis regimine separatus existat. Quia Episcopo præcipitur expresse, vt postea dicemus, secus cincto. Item Episcopus separatus à Religione per ascensum ad superiorem statum, atque ita Religiosi habitus gestatio cedit in Religionis honorem secus in cincto contingit; ac proinde ille, & non hic obligatus à iure est habitum deferre: & ita sentit Suar. *dicto cap. 6. num. 14.* immo non solum cinctus obligatus non est eum habitum deferre, sed nec potest, si eo per seueritiam priuatus sit, vt ferè semper expulsi priuantur, eo quod illius gestatio in ignominiam Religionis reputatur cellatur: Sic Nauarr. *comm. 2. de Regularib. n. 36. & lib. 3. consil. eodem tit. consil. 1.* alias 78. Lessius, *lib. 2. c. 41. dub. 15. num. 112.* Sanch. *lib. 6. summ. c. 9. n. 55.* Suar. *2. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. c. 6. n. 14.* Debent tamen habitum honestum deferre, & ad id cogi possunt. At non teneantur ad habitum clericalem deferendum, si clerici non sint; quia nullus est textus hanc eis obligationem imponens, & ex natura rei id non sequitur: Sic Suar. *dicto cap. 6. num. 14.*

PUNCTIVM XXIV.

An Religiosus factus Episcopus, votis, & præcepta Religionis teneatur?

SUMMARIUM.

- 1 Religiosus factus Episcopus voto obedientie, sicut paupertatis, & castitatis strictus manet, sed solum Summo Pontifici obedire teneatur.
- 2 Superior doctrina declaratur.
- 3 Proponuntur alia vota, quæ in diuersis Religiosis continentur.
- 4 An prædicta vota obligent, Affirmat Suar. & rationes adducit.
- 5 Est hæc sententia vt scaturit consulenda sit, contraria probabilitate non caret.
- 6 Expenditur votum S. Mariae de Mercede, & Minorum, & primum Societatis Iesu, asseriturque non obligare.
- 7 Expenditur secundum, & tertium. Idemque de eis asseritur.
- 8 Expenditur quartum & quintum votum Societatis Iesu, & asseritur quintum obligare.
- 9 Satisfit rationibus à Suarez n. 4. adductis.
- 10 Episcopus obligatus est habitum suæ Religionis deferre.
- 11 An Episcopus si habitum suæ Religionis relicto sæculari Episcopi habitum induat, excommunicationem incurrit? Affirmant aliqui, sed rectius alij negant.
- 12 Episcopus retento colore habitus suæ Religionis potest se conformare cum Episcopis sæcularibus in forma, seu figura illius.
- 13 Episcopus nullo teneatur regula præcepto. Et satisfit rationi dubitandi.
- 14 An saltem ex debito morali teneatur? Arguitur pro parte affirmatiua.
- 15 Verius est nullo debito morali Episcopum regularem obligari, & soluitur contraria.
- 16 Episcopus transgrediens votum castitatis, paupertatis, & obedientie poenis à regula statuti in transgressores non ligatur.
- 17 Episcopus non est obligatus ieiunia, austeritates, &c. à regula præscripta seruare.
- 18 An possit carnes comedere feria sexta, vel Sabbatho, in qua Natalis Domini incidit, si ex præcepto regula id sit prohibitum? Negat Barbosa. Oppositum tenendum est.
- 19 Obligatus non est officium diuinum iuxta ritum sui Ordinis recitare, neque socium secum habere.
- 20 Omnia superius dicta intelliguntur, & procedunt in Episcopo titulari non habente subditos.
- 21 Episcopus, qui Episcopatum renuntiauit, aut illo priuatus est non reuincitur in regularium Prælatorum subiectionem. Secus si de gradaretur.
- 22 Supradicta exemptio Episcopo competit à tempore electionis per Pontificem confirmata.
- 23 An regularis Prælati gaudent priuilegijs gratis, & indulgentiis, illius Ordinis Religiosis concessis? Negant plures, sed immerito.
- 24 Si verò gratis, & priuilegia in Religiosis de iure non competunt, illis non fruuntur, nisi de Prælatorum consensu.
- 25 An ea que dicta sunt de Episcopis competant Religiosis electis in Cardinalis Romana Ecclesia? Affirmat communis sententia. Sed si à Cardinalatu deponantur, vel illum renuntient, in Prælatorum regularium obedientiam reuincuntur.